

VOLDA KOMMUNE
Mork barnehage

VERDIPLAN

2023-2024

Ansvar omsorg glede

Innhold:

PEDAGOGISK GRUNNSYN s.3

- Menneskesyn
- Læringsyn
- Verdier

VÅR STYRKE OG VISJON

MED FOKUS PÅ BÆREKRAFT s. 4-

Bærekraftsmål: God helse og livskvalitet

- Dei 7 psykiske helserettane
- Viktige omgrep og behov i pyramiden:
  - Fysiologiske behov: Kvile, aktivitet og kosthald
  - Tryggleikssirkel (COS)
  - Autoritative og glade vaksne
  - Leikemiljø
  - Språk- å bli sett, hørt og forstått
  - Inkludering
  - Mangfald, likestilling og likeverd
  - Læring, utvikling og meistring
  - Sosial kompetanse og identitet

Berekraftsmål: God utdanning

- Du 4 grunnpilarane:
Økologi, Økonomi, Sosial og kulturell bærekraft og politikk

PEDAGOGISK GJENNOMFØRING, VURDERING OG EVALUERING s.13

REKOMP (Regional kompetanseheving) s.14

Vår problemstilling og fokus i utviklingsarbeidet.

NYTTIGE LENKJER s. 15

VÅRT PEDAGOGISKE GRUNNSYN:

Menneskesyn

Alle menneske har eigen verdi

Alle menneske har evne til å lære og utvikle seg.

Identitet og positivt sjølvbilete er grunnlag for å ha toleranse og utøve demokrati.

Menneske er forskjellige, har ulike behov og alle skal møte respekt og toleranse.

Læringssyn

Omsorg-leik-læring, danning, fagområder og sosial kompetanse inngår i eit heilskapleg læringsmiljø

Å bruke seg sjølv og byggje på eiga meistring og slik utvikle ny kompetanse. = eit konstruktivistisk læringsperspektiv bygd på sosiokulturell teori.

Verdisyn

Volda kommune sitt verdisyn er *Raus- Modig- kompetent og lærande*.

Med bakgrunn i desse verdiane vil Mork barnehage tilby ein barnehage med vekt på: *Ansvar, omsorg og glede*. Dette er våre kjerneord.

Ved å ta ansvar (som handlar om å vere raus, modig, ha evne til å ta imot læring og vere lærande og nytte sin kompetanse) syner ein omsorg og det er igjen med på å skape glede. Dette gjeld både inn mot det einskilde barn, men også inn mot medarbeidarar og foreldre.

Glede vert difor målet i alt arbeid. *Glede handlar om det å ha det godt og som igjen fører til lykke.*

I kvardagen vil vi difor vektlegge:

- Fellesskap, med hovudvekt på samvær i små grupper.
- Å være nær vaksen som let barn medverke i eige liv.
- Å være spontane og leikande vaksne som kan "gripe dagen" og slik skape dagar utan stress og dårleg tid. Mykje humor og latter skal fylle kvardagen.
- Vaksne som ser, er tydelege, støttande og trygge stillas i barns liv.
- **Born som blir inkludert i eit større fellesskap med fokus på mangfald, det betyr at ulikskap skal vere ein ressurs for barnehagen.**

VÅR STYRKE OG VISJON

Ein barnehage med fokus på arbeid inn imot friluftsliv og nærmiljø .

Samarbeid med barneskulen på Mork. Vi er praksisbarnehage for studentar, språktrening, arbeidspraksis og har lærlingar frå vidaregåande.(Barne og ungd. arb) Mork barnehage har ein visjon om å vere ein barnehage som er BEST:

1. BEST FOR BARNA dvs. eit inkluderande leikemiljø for alle
2. BEST FOR FORELDRA dvs. ein barnehage som støttar alle i foreldrerolla
3. BEST FOR DEI SOM JOBBAR I BARNEHAGEN dvs. eit godt arbeidsmiljø for alle

MED FOKUS PÅ BÆREKRAFT:

Mork barnehage har siste 3 åra arbeida opp mot begrepet **identitet** som handlar om å styrke sjølvkjensle og trua på kven vi er som menneske; kven er eg, kvar høyrer eg til og kven er vi i fellesskap. Dette handlar om livsmestring- å skape ein grobotn i barn om at ein er god nok og verdifull for kven ein er. Gjennom arbeid med omgrepet **mangfald** arbeidar vi for å etablere gode haldningar opp mot inkludering og solidaritet. Dette igjen handlar om å skape berekraftige menneske.

«Berekraftig utvikling handlar om at menneske som lever i dag, får dekt dei grunnleggjande behova sine utan å øydeleggje framtidige generasjonar sin sjanse til å få dekt sine behov. Det handlar om å tenkje og handle lokalt, nasjonalt og globalt. Barnehagen skal bidra til at barna kan forstå at handlingar i dag har konsekvensar for framtida

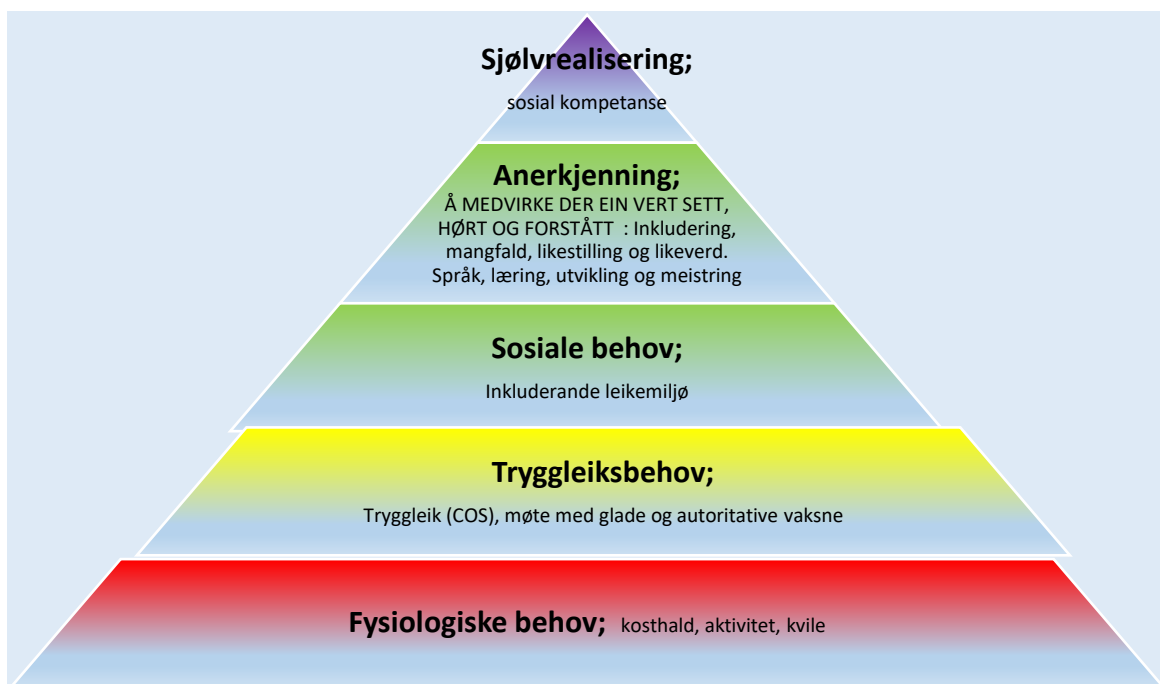
Barnehagen skal leggje grunnlag for barna si evne til å tenkje kritisk, handle etisk og vise solidaritet. Barna skal få erfaring med å gi omsorg og ta vare på omgivnadene og naturen. Barna skal få naturopplevingar og bli kjende med mangfaldet i naturen, og barnehagen skal bidra til at barna opplever tilhørslse til naturen.» (Rammeplanen 01.08. 2017)

Ut ifrå Volda kommune sine 7 vedtatt berekraftsmål vil vi i Mork barnehage arbeide særskilt med berekraftsmålet

- **God helse og livskvalitet.**
- **Utdanning**

BEREKRAFTSMÅL: God helse og livskvalitet

(Maslows behovspyramide i barnehagen)

7 psykiske helserettar

Psykolog og professor i helsepsykologi Arne Holte seier:

Alle har ein rett til ei kjensle av:

- **Identitet og sjølvrespekt:** Kjensla av at du er nokon og har verdi.
- **Meining i livet:** Kjensla av at du er ein del av noko som er større enn deg sjølv og at det er nokon som treng deg.
- **Mestring:** Kjensla av at du meistrar noko, at det er eit eller anna du får til.
- **Å høyre til:** Kjensla av at du høyrer til nokon og høyrer heime ein stad.
- **Tryggleik:** Kjensla at du oftast kan tenke, føle og utfalde deg utan å være redd.
- **Deltaking og involvering:** Kjensla av at det spelar ei rolle for nokon andre kva du gjer eller ikkje gjer.
- **Fellesskap:** Kjensla av at du har nokon som du kan dele tankar, kjensler og erfaringar med, nokon som kjenner deg, som bryr seg om deg og som du veit vil passe på en når det trengs. Du er ikkje åleine.

Viktige omgrep og behov i pyramiden

Fysiologiske behov:

Les: [Folkehelseinstituttet om barn og unges fysiske helse](#)

KVILE: Vi observerer barnets behov og har nært samspel med foreldre. I barnehagekvardagen legg vi til rette for at barnet får kvile gjennom anten søvn i vogn, på ei madrass, eit fang å sitje på, hald på med rolege bordaktivitetar eller vere tett på borna i leiken. Vi prøvar å legge til rette for at born får leike i lita gruppe eller vekk frå andre barn. Tett samarbeid med helsestasjon kan vere nødvendig. Vi tek utgangspunkt i barnets behov for kvile i barnehagen, men også med tanke på at born skal få god kvalitetstid og er opplagt for samvær med foreldre på ettermiddag/ kveld.

Les: [Råd frå helsedirektoratet](#)

AKTIVITET: Vi fylgjer råd etter helsedirektoratet og arbeider for at born får møte fysisk aktive vaksne som stimulerer til høgintensitetsaktivitet i kvardagen. Vi har tett foreldresamarbeid for å kartleggje barnets kvardag både i barnehage og heimen mht. aktivitet/ kvile. Vi set tiltak saman med foreldre om vi ser barnet treng regulering i høve aktivitet/kvile. Vi har tilbod om gymsal og går minimum ein gong i veka på tur der vi søkjer allsidig terreng som utfordrar motorikk. Vi har tau-bru og hengekøyer i barnehagen og nyttar desse på tur.

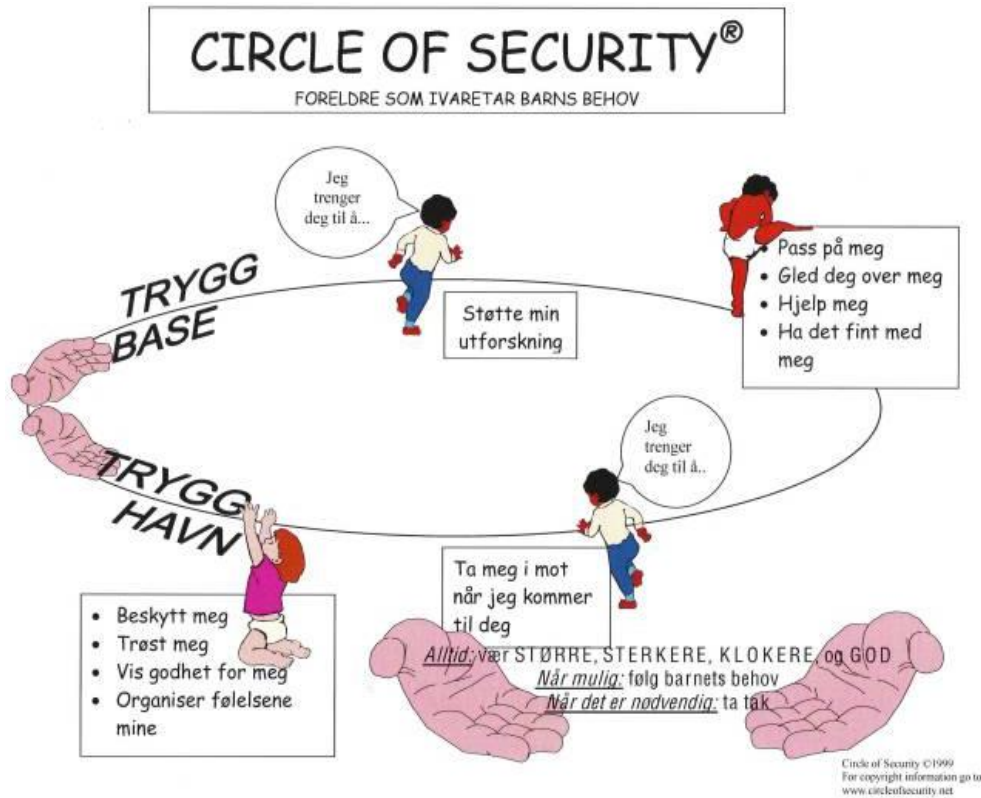
Les: [Helsedirektoratet rettleiar om mat og måltid i barnehagen](#)

KOSTHALD: Vi har helsedirektoratets rettleiar som utgangspunkt for barnehagens kost-tilbod. Born får tilbod om eit varmmåltid i veka. Vi er opptatt av eit berekraftig tilbod som reduserer matsvinn og lærer borna om ulik mat vi kan plante eller finne i naturen. Vi arbeider for å nytte kortreist mat og har fokus på at mat skal vere sunn, innbydande, fargerik og kreativ. Vi vaksne er modellar og legg til rette for at barn får bake/ lage maten sjølve og smake på og uttrykkje ulike sanseopplevingar med mat.

Tryggleikssirkel (COS)

Tryggleikssirkelen er en illustrasjon av forholdet mellom barn og omsorgspersonar kring barnet. Illustrasjonen syner korleis eit trygt barn oppfører seg, og korleis foreldre og omsorgspersonar bør møte barn. Illustrasjonen er laga ut frå kunnskap om barns tilknytning.

Barn treng omsorgspersonar som gjev støtte til utforskingstrong, men som også er der når barnet søker omsorg og nærleik.

Omsorgspersonen støtter barnets utforsking og fungerer som ein *trygg base*. Dette vil seie at barnet opplever omsorgsperson som ein som "passar på meg, er god mot meg, hjelper meg og syner glede over å få vere saman med meg»

Omsorgspersonen er til stades når barnet søker nærleik og på den måten fungerer den vaksne som ei *trygg hamn*. Barnet opplever å bli beskytta, trøsta, synt godheit for, og får hjelp til organisere kjenslene sine, *regulering*

Tryggleikssirkelen er framstilt som ein sirkel der barnet bevegar seg bort frå den trygge basen som ein omsorgsperson bør være, for å undersøkje verda; og tilbake til den trygge hamna som omsorgspersonen også bør være, når barnet er redd eller treng trøst.

Inkludering

- Barn som får medverke i kvardagslivet; BLI SETT- HØRT OG FORSTÅTT.
- Alle skal oppleve å høyre til i den sosiale fellesskapen utan å bli utstøtt eller diskriminert. Alle skal få delta utifrå sine egne forutsetningar og muligheiter.
- Gode, nære samtalar med barn og fokus på gode samtalar barna seg imellom.
- Tett foreldresamarbeid.
- Barneintervju og relasjonskartlegging med fokus på relasjonar for å bevisstgjere dei vaksne i høve ansvaret ein for relasjonen inn mot alle barn og foreldre på avdelinga vaksen-vaksen, barn-vaksne og barn-barn.
- Best mogleg legge til rette for at barn har nokon å leike med gjennom å:
  - a) rettleie barn i leik (Fysisk aktiv vaksen)
  - b) ha mindre leikegrupper der vi også av og til bestemmer kva born som leikar saman i dei ulike gruppene.
  - c) Samtale og opplevingar r saman med born i høve fellesskap og inkludering

I Mork barnehage skal barna møte sensitive vaksne med levande blikk og som evnar å tilpasse kvardagen til alle barn.

Mangfald, likestilling og likeverd

Rammeplanen seier at «barnehagen skal fremje likeverd og likestilling uavhengi av kjønn, funksjonsevne, seksuell orientering, kjønnsidentitet, etnisitet, kultur, sosial status, språk, religion og livssyn» (R.P s. 10) Rammeplanen seier også (s. 9) at vi skal «fremje respekt for menneskeverdet ved å synleggjere, verdsetje og fremje mangfald og gjensidig respekt.»

I Mork barnehage vil vi fortelle barna om ulike familieformer, andre kulturar, språk, ulike kjønnsidentitetar, livssyn og religionar. Vi held fokus på å fortelje om det unike (det som er ulikt) men vil heile tida sjå dette i samanheng med det som bind oss saman (som er likt) som menneske. Vårt utgangspunkt er at i møte med det som er ukjent, så lærer ein noko om seg sjølv.

Læring, utvikling og meistring

- Barn skal få bruke sansane sine.
- Læring skjer i eit miljø som legg vekt på det å vere nyfiken og undre seg. Vi vil ha ei filosofisk haldning til omverda og det som skjer kring oss.
- Felles undring og refleksjon kring nye opplevingar /erfaringar kan danne grunnlag for nye spørsmål eller svar.
- Vi har eit Individorientert lærings-syn: Vi kan gi barna opplevingar og varierte erfaringar men vi kan ikkje definere kva dei har lært, då det er forskjellig frå barn til barn.

I Mork barnehage vil vi undre oss saman med barna og filosofere kring naturelementa, religion og det som skjer mellom oss i kvardagen (etikk). Livsvisdom gjennom konkrete erfaringar og sanseopplevingar gjev tryggleik og evne til vidare refleksjon og ny kunnskap.

Sosial kompetanse og identitet

Sosial kompetanse handlar om det å samhandle med andre, - «kunsten å omgås kvarandre». Vi menneske uttrykkjer og tileignar oss denne kompetansen i samspel med kvarandre. Utvikling av sosial kompetanse er ein tosidig prosess som byrjar ved fødselen og er knytt opp mot tryggleikssirkelen. Gjennom sosialt samspel i kvardagen utviklar barn sjølvoppfatning og sosial **identitet**.

Samstundes utviklar dei både evne til å knyte band med andre og til å oppleve eigen identitet.

Relasjonell kompetanse: Måten vi vaksne møter barnet på, er heilt avgjerande for korleis barnet opplever seg sjølv.

I Mork barnehage skal barnet få:

- ***Vaksne som tek styringa når det trengs og set tydelege grenser som vert formidla gjennom positive forventningar.***
- ***Vaksne som tek ansvar for å legge til rette for ein likeverdig og omsorgsfull relasjonen til alle barn.***
- ***Vaksne som har fokus på inkludering og vennskap.***
- ***Vaksne som snakkar med (og ikkje til) barn.***
- ***Vaksne som brukar bøker og litteratur med tema relasjon.***

Emosjonell kompetanse: Responsen den vaksne møter barns ulike kjensleuttrykk med, er avgjerande for barns emosjonelle utvikling. Det er stor samanheng mellom trygg tilknytning og evne til emosjonsregulering. Evne til emosjonsregulering er ein av fleire sjølvreguleringsprosessar som er i utvikling i barnehagealder. Det handlar om evne å kjenne igjen, forstå og regulere sine egne kjensler. Det er viktig at barn mestrar å tilpasse sine handlingar og reaksjonar i ein sosial kontekst.

I Mork barnehage skal barnet oppleve og erfare:

- ***Å bli sett, tatt på alvor, anerkjend og bekrefta.***
- ***Vaksne som har respekt for andre sine meningar og reaksjonar. (-har toleranse i forhold til andre sin veremåte og andre sine synspunkt.)***
- ***Vaksne som har tryggleikssirkelen som basis i arbeid med barn.***
- ***Vaksne som støttar, anerkjenner og set ord på det som skjer slik at ein hjelper barnet til å organisere kjensler og kjensleuttrykk.***
- ***Vaksne som sjølve er gode til å setje ord på og vere i kontakt med egne kjensler, - som kan vere gode rollemodellar for barn.***
- ***Vaksne som har tid, skapar rom for og evne til å lytte og tolke barns uttrykk.***

Sjølvsregulering: Om vi skal tilpasse vår atferd til sosiale situasjonar og klare å nå våre mål, så må vi bruke sjølvsregulering.

Sjølvsregulering handlar om å kunne styre våre handlingar, tankar og kjensler for å ivareta oss sjølve og fungere saman med andre. Enkelt sagt er det evne til å tenkje før ein handlar.

I Mork barnehage skal barnet møte

- **Vaksne som er bevisst språket si viktige rolle og som føresetnad for at barn kan lære å regulere tankar, kjensler og atferd.**
- **Vaksne som nyttar ASK (Alternativ språkleg kommunikasjon) og stimulerer til språkleg aktivitet gjennom song- leik-bøker- rim-regler og kvardagssamtalar.**
- **Vaksne som stiller opne spørsmål og slik skaper rom for at barn får bruke språket sitt.**
- **Vaksne som legg til rette for rolleleik og er aktivt med på å stimulere/ auke barns leikekompetanse også m.h.t. språk**

BEREKRAFTSMÅL: God utdanning

Norge skal ha et utdanningssystem som bidrar til berekraftig utvikling lokalt og globalt. Dette kan ein oppnå gjennom å **utvikle barn og unge si kompetanse på området slik at dei kan bidra til bærekraftig utvikling i natur og samfunn.**

Dette inneber at barnehagen må

1. arbeide for å synleggjere over for samfunn, organisasjonar og politikarar kor viktig det førebyggjande arbeidet ein gjer i barnehagen inn mot barna. Utdanning, haldningar og praksis hjå personale og foreldre er viktig. Dette betyr igjen at barnehagen må arbeide for at personale får tilført naudsynt rammer og kompetanse som gjer det mogeleg å arbeide førebyggjande på ein god nok og framtidretta måte.
2. ha fokus på dei 4 grunnpilarane;

a) Økologi som handlar om natur og miljøvern;

- å utøve omsorg over for fuglar og dyr,
- rydde søppel og plast i naturen og
- grunnleggande opplæring i kildesortering.

Mork barnehage vil gje borna positive opplevingar i naturen. Målet er at barna gjennom slike opplevingar får kunnskap og tilknytning til naturen slik at dei ynskjer å utøve omsorg for naturen.

b) Økonomi som handlar om gjenbruk og resirkulering.

Mork barnehage vil halde fokus på

- **innkjøp av kortreist mat, lage mat «frå grunnen av», og dyrke sjølve.**
- **innkjøp av leiker og formingsmatriell som er miljøvenleg**

c) Sosial og kulturell berekraft som handlar om å ivareta alle menneske i eit inkluderande fellesskap

- Å vise solidaritet og ikkje berre å tenke på egne behov.
- Å medvirke til å ta avgjerdsler og oppleve å bli tatt på alvor. Dette for å lære seg å ta vare på seg sjølv, kvarandre og naturen. (FN konvensjonen om barns *rettigheter* 1991)

Mork barnehage vil arbeide for solidaritet med menneske i andre land.

Vi held fokus på det å dele godene våre med andre.

d) Politikk handlar om eit godt styresett og vaksne som er gode rollemodellar.

Vi må lære borna og uttrykkje sine meiningar og lære at val vi tek/ ting vi seier, kan ha betydning for andre eller det som skjer vidare i framtida.

«En bærekraftig utvikling er en utvikling som imøtekommer dagens behov uten å ødelegge mulighetene for at kommende generasjoner skal få tilfredsstillende sine behov.»

(sit: Gro Harlem Brundtland)

PEDAGOGISK GJENNOMFØRING, VURDERING OG EVALUERING.

For å kunne legge til rette for barns medverknad, er det nødvendig å legge til rette for fleksible planar. Gjennomføringa av planar må vere så fleksible at det er rom for spontanitet, leik og barns medverknad. Planlegging av gjennomføring og aktivitetar er viktig for å få til ein god barnehage.

Mork barnehage vil lage pedagogiske planar som byggjer på årsplanen for barnehagen. Planane er ikkje tidfesta, men nedfelt som ein "pedagogisk bank" ein nyttar i samspel med borna sine interesser og på bakgrunn av observasjonar. Slik byggjer vi læring som støttande stillas (Vygotskij) dvs. Vi tek utgangspunkt i det borna er interessert i/ deira styrke og byggjer på dette i det pedagogiske arbeidet. I informasjon til foreldre vil vi i samarbeid med borna gjennom samtale/ observasjon, dele vår evaluering av tida som har gått. Her vil vi vurdere metodane vi har nytta, kva borna har erfart og kva vi vil ha fokus på framover.

Inn mot det pedagogiske arbeidet med barna vil vi nytte dokumentasjon (bøker, film, bileter) for å "recall"/ gå tilbake til det vi har gjort på eks. en tur. Dette kan vere med på å forsterke og utvide barns eksisterande kunnskap og gje oss innsyn i kva barna faktisk har lært, kva dei er opptatt av og slik har vi godt grunnlag for å drive fram, saman med barna, nye prosjekt/ gjeremål i barnehagen.

Ved bruk av video, observasjonar og praksishistorier i pedagogisk dokumentasjon vil vi ha felles refleksjon og rettleiing på avdelingsmøter gjennom metoden «Med blikk på barnet»

Gjennom observasjon, vurdering, pedagogiske dokumentasjonar, evalueringar og informasjon frå kvarandre, barn, foreldre og våre samarbeidspartnarar kan i leiarmøte reflektere, diskutere og setje tiltak for korleis vi kan bli ein betre barnehage; ein barnehage best for barn, foreldre og tilsette.

REKOMP- regional kompetanseheving

VÅR PROBLEMSTILLING;

Korleis tilrettelegge ute-rommet slik at alle barn får utvikle (ekspressiv språkutvikling og) leikekompetanse.

Utesoner og leiken her; korleis tilrettelegge for utesoner med høve for kreativ leik og der dei vaksne er tett på i dei 3 ulike vaksenrollene: trygg base, observerande og leikande.

- COS. Tilgjengelege vaksne, trygg base og regulering i uteleiken.
- Ute-rommet handlar om det fysiske og psykososiale miljø.

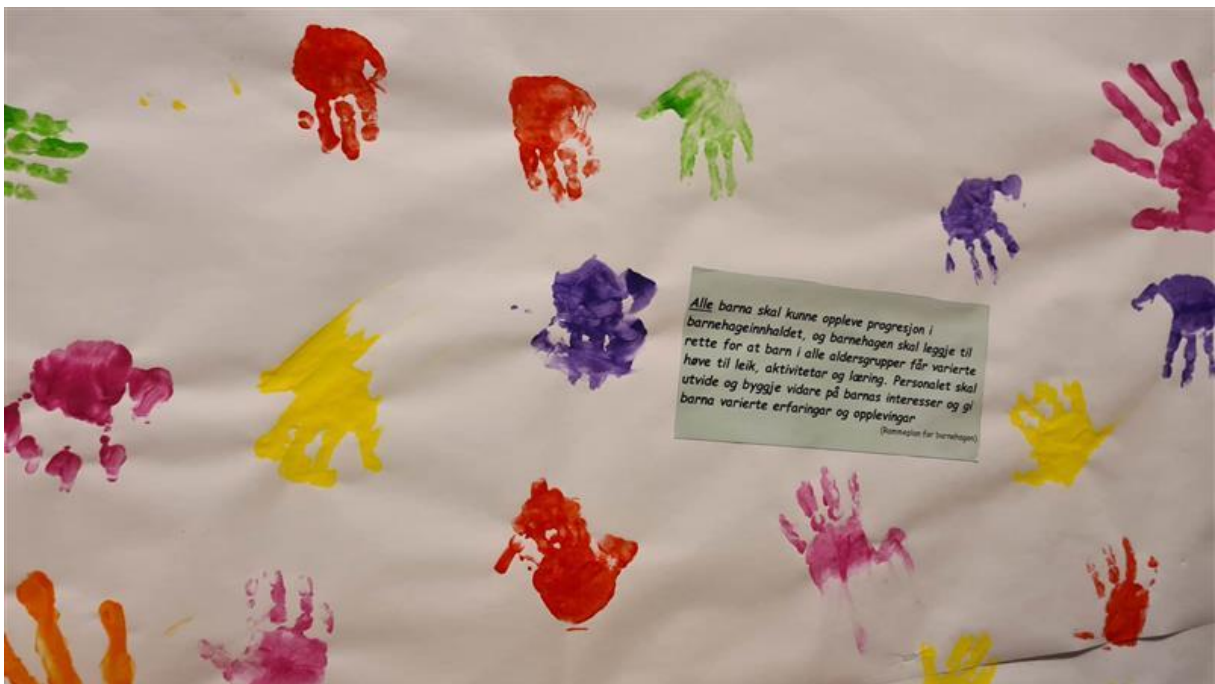
Refleksjon over praksis, møtestruktur i høve blick på barnet. Ha møtestruktur slik at vi kan vere meir tett på barna «levende blick» og «blick på barnet» (Gerd Abrahamsen)

Korleis sjå, lytte og forstå ALLE barn?

- ASK som metode i kvardagen,- også ute
- Blick på barnet i forhold til beste praksis. Kva er vår beste praksis i høve det å sjå, møte og forstå alle barn?

Språk meir enn berre prat

- språkstimulerande kvardagssamtalar
- språkutviklande forteljingar

NYTTIGE LENKJER:

- **Lover og foreskrifter:**

<https://lovdata.no/sok?q=barnehage:>

- **Informasjon, vedtekter og pedagogiske planer:**

Heimeside til Mork barnehage : Her finn du Informasjon- Årsplan og denne verdiplanen til barnehagen

<https://www.volda.kommune.no/mork-barnehage/>

- **Nordisk barnehageforskning:**

<http://www.nordiskbarnehageforskning.no/>

- **Kva skjer i barnehager i Norge?**

<http://www.barnehage.no/>

- **UDIR barnehage, informasjon om rammeplan, fagområder mm.**

<https://www.udir.no/utdanningslopet/barnehage/>